

Innehåll

- 1 **Klasser**
 - Konstruktörer
 - pekaren `this`
 - `const` för objekt och medlemmar
 - Kopiering
 - `friend`
 - `inline`
 - Statiska medlemmar
- 2 **Funktionsanrop**
 - Referens- eller värdeanrop, tumregler

Användardefinierade typer Kategorier

- ▶ Konkreta klasser
- ▶ Abstrakta klasser
- ▶ Klasshierarkier

Användardefinierade typer Konkreta klasser

En konkret typ

- ▶ kan användas på samma sätt som en inbyggd typ
- ▶ dess representation ingår i dess definition, Objekt kan
 - ▶ placeras
 - ▶ på stacken (d v s i lokala variabler)
 - ▶ i andra objekt
 - ▶ i statiskt allokerat minne (i "globala variabler")
 - ▶ kopieras
 - ▶ tilldelning av variabel
 - ▶ värdeanrop av funktion
 - ▶ refereras direkt (inte bara genom referenser eller pekare)
 - ▶ initieras direkt och fullständigt (med en *konstruktör*)

Konstruktörer

Två sätt att skriva initiering av medlemmar

Med initierarlista i konstruktorn.

```
class Bar {
private:
    int value;
    bool flag;
public:
    Bar(int v, bool b) :value{v},flag{b} {}
};
```

Medlemmar kan ha en *default initializer*, i C++11:

```
class Foo {
public:
    Foo() {}
    Foo(int v) :value{v} {}
private:
    int value{0};
    bool flag = false;
};
```

Om en medlem både har *default initializer* och initierare i konstruktorn finns, används initieraren i konstruktorn.

Konstruktörer

Defaultkonstruktör

- ▶ Svarar mot en konstruktör utan parametrar
 - ▶ Får ha parametrar med defaultvärden
- ▶ Definieras automatiskt om *inte någon konstruktör alls* är definierad (i deklaration: `=default`, kan ej anropas om `=delete`)

Defaultkonstruktör med initierarlista.

```
class Bar {
public:
    Bar(int v=100, bool b=false) :value{v},flag{b} {}
private:
    int value;
    bool flag;
};
```

Anrop av defaultkonstruktör kan *inte göras med tomma parenteser*.

Konstruktörer

Defaultkonstruktor och parenteser

```
Bar b1;
Bar b2{};
Bar be(); // kompileringssfel! "most vexing parse"
Bar b3(25); // OK

Bar* bp1 = new Bar;
Bar* bp2 = new Bar{};
Bar* bp3 = new Bar(); //OK
```

Default-konstruktor och initiering

- ▶ **automatiskt genererad** default-konstruktor (=default) initierar *inte alltid* medlemmar
 - ▶ *globala variabler* initieras till 0 (motsv)
 - ▶ *lokala variabler* initieras inte *Betyder nåt annat än i Java*

```
struct A { int x; };

int i; // i initieras till 0
A a; // a.x initieras till 0

int main() {
    int j; // j initieras inte
    int k = int(); // k initieras till 0
    int l{}; // l initieras till 0

    A b; // b.x initieras inte
    A c = A(); // c.x initieras till 0
    A d{}; // d.x initieras till 0
}
```

- ▶ *använd alltid initieringslista*
- ▶ *implementera alltid default-konstruktor (eller =delete)*

Konstruktörer

Default-konstruktor

Default-värden på parametrar

- ▶ Om en konstruktor kan anropas utan argument, är det en default-konstruktor.

```
class KomplexTal {
public:
    KomplexTal(float x=1):re(x),im(0) {}
    //...
};
```

ger samma default-konstruktor som den explicita

```
KomplexTal():re{1},im{0} {}
```

Konstruktörer

Delegering (C++11)

I C++11 kan en konstruktor anropa en annan (som `this(...)` i Java).

```
struct Test{
    int val;
    bool bar;

    Test(int v, bool b) :val{v},bar{b} {}

    Test(int v) :Test(v,true) {}; // delegering
    Test() :Test(0,false) {}; // delegering
};
```

Pekaren this Självreferens

I en medlemsfunktion finns den implicita *pekaren this*, som pekar på objektet som funktionen anropades för. (jfr. `this` i Java).

- ▶ *Mer om detta när vi studerat pekare*

Konstanta objekt

- ▶ `const` betyder "jag lovar att inte ändra denna"
- ▶ Objekt (variabler) kan vara deklarerade `const`
 - ▶ "jag lovar att inte ändra värdet på variabeln"
- ▶ Referenser kan vara deklarerade `const`
 - ▶ "jag lovar att inte ändra värdet på variabeln som refereras"
 - ▶ en `const&` kan referera till ett icke-`const` objekt
 - ▶ vanligt för funktionsparametrar
- ▶ Medlemsfunktioner kan vara deklarerade `const`
 - ▶ "jag lovar att funktionen inte ändrar objektets tillstånd"
 - ▶ *tekniskt: implicit deklARATION* `const T* const this`

Konstanta objekt Exempel

const objekt och const funktion

```
class Point{
public:
    Point(int xi, int yi) :x{xi},y{yi}{}
    int get_x() const {return x;}
    int get_y() const {return y;}
    void set_x(int xi) {x = xi;}
    void set_y(int yi) {y = yi;}
private:
    int x;
    int y;
};

void example(Point& p, const Point& o) {
    p.set_y(10);
    cout << "p: " << p.get_x() << ", " << p.get_y() << endl;

    o.set_y(10);
    cout << "o: " << o.get_x() << ", " << o.get_y() << endl;
}
// passing 'const Point' as 'this' argument discards qualifiers
```

Konstanta objekt Exempel

Notera **const** i deklarationen (och i definitionen!) av medlemsfunktionen `get_x()`: ("**const ingår i namnet**")

```
class Point {
public:
    //...
    int get_x() const;    // funktionsdeklaration
    //...
};

int Point::get_x() const // funktionsdefinition
{
    return x;
}
```

Konstanta objekt Exempel: överlagring med const

Funktionerna `get_x()` och `get_x() const` är olika funktioner.

Exempel

```
struct Point {
    Point(int xi, int yi) :x{xi},y{yi}{}
    int& get_x() {return x;}
    int get_x() const {return x;}
    int& get_y() {return y;}
    int get_y() const {return y;}
private:
    int x;
    int y;
};
```

- ▶ Om `get_x()` anropas på ett
 - ▶ **const**-objekt fås en kopia
 - ▶ icke-**const**-object fås en referens

Användardefinierade typer Konkreta klasser

En konkret typ

- ▶ kan användas på samma sätt som en inbyggd typ
- ▶ dess representation ingår i dess definition, så att objekt kan
 - ▶ placeras
 - ▶ på stacken (d v s i lokala variabler)
 - ▶ i andra objekt
 - ▶ i statiskt allokerat minne (i "globala variabler")
 - ▶ kopieras
 - ▶ tilldelning av variabel
 - ▶ värdeanrop av funktion
 - ▶ refereras direkt (inte bara genom referenser eller pekare)
 - ▶ initieras direkt och fullständigt (med en *konstruktor*)

Konstruktörer

Kopieringskonstruktor

- ▶ Anropas vid initiering av ett objekt
- ▶ Anropas *inte* vid tilldelning
- ▶ Kan definieras, men i annat fall definieras automatiskt en standardvariant av kopieringskonstruktor (`=default, =delete`)

```
void function(Bar); // värdeanropad parameter

Bar b1(10, false);

Bar b2{b1}; // kopieringskonstruktor anropas
Bar b3(b2); // kopieringskonstruktor anropas
Bar b4 = b2; // kopieringskonstruktor anropas

function(b2); // kopieringskonstruktor anropas
```

Kopieringskonstruktörer default

▶ Deklaration:

```
class C {
public:
    C(const C&) =default;
};
```

▶ default-kopieringskonstruktor

- ▶ Genereras automatiskt om den inte definieras i koden
 - ▶ undantag: om det finns medlemmar som inte kan kopieras
- ▶ Grundkopiering av varje medlem
 - ▶ Fungerar för inbyggda typer
 - ▶ Fungerar för *klasser som uppför sig som inbyggda typer*
 - ▶ *Fungerar inte* för klasser som hanterar resurser "manuellt" (Mer om detta senare)

Konstruktörer

Specialfall: noll eller en parameter

Kopieringskonstruktör

- ▶ Har en `const` & som parameter: `Bar::Bar(const Bar& b);`

Typomvandlingskonstruktör

- ▶ En konstruktör med en parameter ger en implicit typkonvertering från parameterns typ

```
class KomplexTal {
public:
    KomplexTal():re{1},im{0} {}
    KomplexTal(const KomplexTal& k) :re{k.re},im{k.im} {}
    KomplexTal(double x):re{x},im{0} {}
    //...
private:
    double re;
    double im;
};
default constructor copy constructor converting constructor
```

Typomvandlingskonstruktör

Varning - implicit omvandling

```
class Vector{
public:
    Vector(int s); // create Vector with size s
    ...
    int size(); // return size of Vector
    ...
};

void example_vector()
{
    Vector v = 7;

    std::cout << "v.size(): " << v.size() << std::endl;
}

v.size(): 7
```

För `std::vector` är motsvarande konstruktör deklarerad
`explicit vector(size_type count);`

Typomvandlingskonstruktör och `explicit`

`explicit` gör att en konstruktör inte kan anropas implicit för typomvandling.

```
struct A {
    A(int);
    // ...
};

struct B {
    explicit B(int);
    // ...
};

A a1(2); // OK
A a2 = 1; // OK
A a3 = (A)1; // OK

B b1(2); // OK
B b2 = 1; // Fel! [2]
B b3 = (B)1; // OK: explicit cast

a3 = 17; // OK [1]
b3 = 17; // Fel! [3]
```

[1]: skapa en A(17), och därefter kopiera
[2]: conversion from 'int' to non-scalar type 'B' requested
[3]: no match for 'operator=' (operand types are 'B' and 'int')

Kopiering av objekt

Skillnad mellan *initiering* och *tilldelning*

```
void function(Bar); // värdeanropad parameter

Bar b1(10, false);

Bar b2{b1}; // kopieringskonstruktorn anropas
Bar b3(b2); // kopieringskonstruktorn anropas
Bar b4 = b2; // kopieringskonstruktorn anropas

function(b2); // kopieringskonstruktorn anropas

b4 = b3; // kopieringskonstruktorn anropas inte
```

Kopierings-tilldelning (*copy assignment*) – inte initiering

Kopiering av objekt

Tilldelningsoperator: `operator=` (*copy assignment*)

Tilldelningsoperatorn för kopiering (*copy assignment operator*) deklaras implicit

- ▶ med typen `T&`: `operator=(const T&)`
- ▶ om ingen `operator=` för typen finns deklarerad
- ▶ om alla medlemsvariabler kan kopieras

Kopiering

- ▶ För "enkla" typer fungerar default-varianterna
- ▶ Mer om kopiering när vi studerar resurshantering

Konstruktörer Initiering och tilldelning

Man *kan* (oftast) skriva som i Java, men det är inte lika effektivt.

Som i Java: tilldelning i konstruktör

```
class Foo {
public:
    Foo(const Bar& v) {
        value = v;  OBS! tilldelning, inte initiering
    }
private:
    Bar value; initieras innan konstruktorns kropp exekveras
};
```

Objektet är initierat innan konstruktorns funktionskropp anropas

Vänner (friend)

Funktioner eller klasser med **full tillgång till medlemmar i en klass** utan att själv vara medlem

Deklaration i klassen Point

```
class Point{
//...
private:
    int x;
    int y;
    friend bool operator==(int, const Point&);
};
```

Definition utanför klassen Point

```
bool operator==(int x, const Point& p) {
    return p.x == x && p.y == 0;
}
```

Även medlemsfunktioner från andra klasser eller hela klasser kan vara vänner (jfr. package-synlighet i Java).

Klassdefinitioner Medlemsfunktioner och inline

Inline-definition av en funktion

- ▶ Koden kan läggas ut direkt på det ställe anropet görs (i stället för att göra ett funktionsanrop)
 - ▶ men kompilatorn måste inte göra det
- ▶ Lämpligt endast för mycket enkla funktioner
- ▶ Implicit om funktionsdefinitionen skrivs direkt i klassdefinitionen
- ▶ Om funktionen läggs utanför klassdefinitionen (via `::`-notation) används nyckelordet `inline` framför

Klassdefinitioner Medlemsfunktioner och inline, exempel

Inline i klassdefinitionen:

```
class Foo {
public:
    int getValue() {return value;}
// ...
private:
    int value;
};
```

Inline utanför klassdefinitionen:

```
inline int Foo::getValue()
{
    return value;
}
```

Statiska medlemmar

Statiska medlemmar: Delas mellan alla objekt i klassen

- ▶ *deklarerar* i klassdefinitionen
- ▶ *definieras* utanför klassdefinitionen (om inte `const`)
- ▶ kan vara **public** eller **private** (eller **protected**)

Statiska medlemmar Exempel: räkna allokeringar och avallokeringar

```
class Foo {
private:
    static int created;
    static int alive;
public:
    Foo() {++created; ++alive;}
    ~Foo() {--alive;}
    static void print_counts();
};

Definitioner: NB! utan ordet static

int Foo::created{0};
int Foo::alive{0};

void Foo::print_counts()
{
    cout << alive << " / ";
    cout << created << endl;
}

void test_lifetimes()
{
    {
        Foo a;
        a.print_counts();

        Foo b;
        b.print_counts();
    }

    {
        Foo c;
        Foo::print_counts();
    }
    Foo::print_counts();
}

1 / 1
2 / 2
1 / 3
0 / 3
```

Statiska medlemmar

Exempel: räkna allokeringar och avallokeringar

```
class Foo {
private:
    static int created;
    static int alive;
public:
    Foo() {++created; ++alive;}
    ~Foo() {--alive;}

    static void print_counts();
};

Definitioner: NB! utan ordet static

int Foo::created{0};
int Foo::alive{0};

void Foo::print_counts()
{
    cout << alive << " / ";
    cout << created << endl;
}

void test_lifetimes()
{
    {
        Foo a;
        a.print_counts();
    }
    {
        Foo b;
        b.print_counts();
    }
    {
        Foo c;
        Foo::print_counts();
    }
    Foo::print_counts();
}

1 / 1
2 / 2
1 / 3
0 / 3
```

Statiska medlemmar

Exempel: räkna allokeringar och avallokeringar

```
class Foo {
private:
    static int created;
    static int alive;
public:
    Foo() {++created; ++alive;}
    ~Foo() {--alive;}

    static void print_counts();
};

Definitioner: NB! utan ordet static

int Foo::created{0};
int Foo::alive{0};

void Foo::print_counts()
{
    cout << alive << " / ";
    cout << created << endl;
}

void test_lifetimes()
{
    {
        Foo a;
        a.print_counts();
    }
    {
        Foo b;
        b.print_counts();
    }
    {
        Foo c;
        Foo::print_counts();
    }
    Foo::print_counts();
}

1 / 1
2 / 2
1 / 3
0 / 3
```

Statiska medlemmar

Exempel: räkna allokeringar och avallokeringar

```
class Foo {
private:
    static int created;
    static int alive;
public:
    Foo() {++created; ++alive;}
    ~Foo() {--alive;}

    static void print_counts();
};

Definitioner: NB! utan ordet static

int Foo::created{0};
int Foo::alive{0};

void Foo::print_counts()
{
    cout << alive << " / ";
    cout << created << endl;
}

void test_lifetimes()
{
    {
        Foo a;
        a.print_counts();
    }
    {
        Foo b;
        b.print_counts();
    }
    {
        Foo c;
        Foo::print_counts();
    }
    Foo::print_counts();
}

1 / 1
2 / 2
1 / 3
0 / 3
```

Statiska medlemmar

Exempel: räkna allokeringar och avallokeringar

```
class Foo {
private:
    static int created;
    static int alive;
public:
    Foo() {++created; ++alive;}
    ~Foo() {--alive;}

    static void print_counts();
};

Definitioner: NB! utan ordet static

int Foo::created{0};
int Foo::alive{0};

void Foo::print_counts()
{
    cout << alive << " / ";
    cout << created << endl;
}

void test_lifetimes()
{
    {
        Foo a;
        a.print_counts();
    }
    {
        Foo b;
        b.print_counts();
    }
    {
        Foo c;
        Foo::print_counts();
    }
    Foo::print_counts();
}

1 / 1
2 / 2
1 / 3
0 / 3
```

Fundera över – Objekt som returvärden

- ▶ Vi kan inte returnera referenser till lokala variabler (objekt som allokerats på stacken) i en funktion.
 - ▶ objektet förstörs vid **return** – *dangling reference*
- ▶ Hur (in)effektivt är det att istället returnera kopior av objekt?

Fundera över – Objekt som returvärden

- ▶ Vad skrivs ut av programmet nedan?

```
class C{
public:
    C() : a{0}, b{0} {cout << "A C was made.\n";}
    C(const C& o) :a{o.a},b{o.b} {cout << "A copy was made.\n";}
    void print() {cout << "C(" << a << ", " << b << ")\n";}
private:
    int a;
    int b;
};

C f() {
    return C();
};

int main()
{
    cout << "Testing copying\n";
    C obj = f();
    obj.print();
}
```

Fundera över – Objekt som returvärden

Svar

Som programmet är skrivet anropas

- ▶ default-konstruktorn en gång och
- ▶ copy-konstruktorn två gånger
 - ① vid initialiseringen av den anonyma returvariabeln i f() och
 - ② vid initialiseringen av variabeln obj.
- ▶ Vad som faktiskt skrivs ut beror på hur bra kompilatorn är på att optimera!
- ▶ Både Visual Studio och g++ optimerar bort båda anropen av copy-konstruktorn och ger följande utskrift:

```
Testing copying
A C was made.
C(0,0)
```

- ▶ Andra kompilatorer kan ge andra svar

return value optimization (RVO)

Kompilatorn får lov att optimera bort kopiering av objekt vid **return** från funktioner

- ▶ *return by value* ofta effektivt, även för större objekt
- ▶ RVO tillåtet *även om copy-konstruktorn eller destruktorn har sideeffekter*
- ▶ undvik sådana sideeffekter för att göra koden portabel

Tumregler för funktionsparametrar

- ▶ Returnera värde oftare
- ▶ Överanvänd inte värdeanrop

"reasonable defaults"

	cheap to copy	moderately cheap to copy	expensive to copy
In	f(X)	f(const X&)	
In/Out	f(X&)		
Out	X f()		f(X&)

För resultat (returvärde), om kostnaden för kopiering är

- ▶ liten, eller måttlig ($< 1 k$, sammanhängande): returnera värde (moderna kompilatorer gör RVO: return value optimization)
- ▶ stor : använd referensanrop som utparameter
 - ▶ eller kanske allokeras med **new** och returnera pekare

Referens- eller värdeanrop

Tumregler

Om du skickar ett objekt som parameter till en funktion och

- ▶ du vill kunna *ändra* värdet på objektet
 - ▶ referens: **void f(T&);** eller
 - ▶ pekare: **void f(T*);**
- ▶ du vill *inte ändra* objektet, men det *är stort*
 - ▶ konstant referens: **void f(const T&);**
- ▶ annars, *använd värdeanrop*
 - ▶ **void f(T);**

Referens- eller värdeanrop

Tumregler

- ▶ Hur stort är "stort"?
 - ▶ mer än ett par *ord*
- ▶ När använda utparametrar?
 - ▶ skriv program som är lätta att förstå

Exempel: två funktioner:

```
void incr1(int& x)
{
    ++x;
}

int incr2(int x)
{
    return x + 1;
}
```

Användning:

```
int v = 0;
...
incr1(v);
...
v = incr2(v);
```

Här är det tydligare att
`v = incr2(v)` ändrar v

referens eller pekare?

- ▶ nödvändig/obligatorisk parameter: skicka referens
- ▶ valfri parameter: skicka pekare (kan vara nullptr)

```
void f(widget& w)
{
    use(w); //required parameter
}

void g(widget* w)
{
    if(w) use(w); //optional parameter
}
```

Läsanvisningar

Klasser 2.6, 7.1.4, 7.1.5
Konstruktörer 7.5–7.5.4
(Aggregate classes) ("C-structs" utan konstruktörer) 7.5.5
Destruktörer 13.1.3
const, constexpr 2.4
this och const s 257–258
 inline 6.5.2, s 273
 friend 7.2.1
static members 7.6
 Kopiering 13.1.1
 Tilldelning 13.1.2
Operatoröverlagring 14.1

Nästa föreläsning

Referenser till relaterade avsnitt i Lippman
Pekare och Referenser 2.3
Arrayer och pekare 3.5
Flerdimensionella arrayer 3.6
 Sekvenser 3.3, 9.1, 9.2, 9.3.1 – 9.3.3
 Iteratorer 3.4, 9.2.1
Associativa containers 11.1–11.3.2